

Adviesmemo

Evaluatie dijkversterking Kinderdijk-Schoonhovenseveer

Gemeente Molenlanden

Colofon:

Datum:

12 juni 2024

Opdrachtgever:

Ambtelijke organisatie gemeente Molenlanden

Onderzoekers:

Wouter de Jong

wouter.dejong@necker.nl

Madelon van Diepen

madelon@necker.nl

Inleiding

Aanleiding

Het dossier dijkversterking Kinderdijk-Schoonhovenseveer kent een lange looptijd. In 2013 heeft de voormalige gemeente Molenwaard de omgevingsvergunning voor de versterking van de dijk verleend.¹ In 2021 publiceerde Van Baars een rapport waarin werd beweerd dat de dijk na de dijkversterking bleek te lekken. Zo kwam de dijk aan de naam de “lekkende lekdijk”.² Het Van Baars rapport zorgde voor veel onrust binnen de samenleving, de gemeente en het waterschap. Naar aanleiding van het rapport zijn verschillende vervolgonderzoeken gedaan en er loopt momenteel nog onderzoek wat tot een sluitend oordeel zou moeten komen met betrekking tot de waterveiligheid van de dijk.

Doelstelling

Necker is door de gemeente Molenlanden gevraagd om een evaluatie uit te voeren naar de manier waarop de voormalige gemeente Molenwaard en de huidige gemeente Molenlanden invulling heeft gegeven aan haar verantwoordelijkheden omtrent de dijkversterking Kinderdijk-Schoonhovenseveer. Met als doel om hieruit lessen te trekken en aanbevelingen te doen voor toekomstige dijkversterkingen.

Aanpak

In deze memo worden aanbevelingen voor de rolinvulling door de gemeente bij toekomstige dijkversterkingen geformuleerd. Deze aanbevelingen komen voort uit een documentanalyse, interviews en een spiegelbijeenkomst. Ter voorbereiding op de interviews is een beknopte documentanalyse uitgevoerd. Daarna hebben interviews plaatsgevonden met voormalige vertegenwoordigers van gemeentebesturen, ambtelijke organisatie en het waterschap. Vervolgens zijn de bevindingen uit de documentanalyse en de interviews getoetst tijdens een spiegelbijeenkomst. Ook zijn mogelijke aanbevelingen verkend tijdens deze bijeenkomst.

Leeswijzer

Deze memo is opgedeeld in een aantal delen, namelijk: de voorbereiding (2009/2013), de uitvoering (2013/2018), Van Baars rapport (2021), onderzoeken (2022) en vervolg. Deze chronologie is ook tijdens de spiegelbijeenkomst als leidraad gebruikt. Door het doorlopen van de tijdlijn komen de verschillende fasen waar de gemeente mee te maken heeft tijdens een dijkversterking aan de orde. De aanbevelingen zijn gekoppeld aan de bevindingen in de verschillende fasen.

---

¹ Omgevingsvergunning verleend door het college van burgemeester en wethouders van gemeente Molenwaard. Datum besluit: 17 juni 2013

² Het rapport "De lekdijk is lek gestoken" (2021) van Van Baars

Uitgangspunten aanbevelingen

Bij de aanbevelingen hebben we aangesloten bij de uitgangspunten van het voorzorgsprincipe en risico-gestuurd werken én hebben we ons gebaseerd op de bevindingen uit de documentanalyse, interviews en de resultaten van de spiegelbijeenkomst.

Vorbereiding (2009/2013)

De voorbereiding

In de periode 2009/2013 heeft de voorbereiding voor het dijkversterkingstraject plaatsgevonden. Uit de documentanalyse en de gevoerde gesprekken blijkt dat de gemeente in de voorbereiding aan de hand werd meegenomen door het waterschap. Het project werd primair gezien als een technische onderneming waarbij de expertise vooral bij het waterschap lag. Uitgangspunt van het waterschap was om zo min mogelijk woningen te amoveren en daarom innovatieve technieken toe te passen. Uit de documentanalyse blijkt niet dat de gemeente vooraf duidelijke eigen prioriteiten heeft geëxpliciteerd. Uitgangspunten van de gemeente die uit interviews en de spiegelbijeenkomst naar voren kwamen, zijn het beperken van overlast voor bewoners, heldere communicatie en goede schadeafhandeling.

Vergunningverlening

In opdracht van de gemeente heeft Bureau Den Boer CCI een toets uitgevoerd op de technische aspecten van de omgevingsvergunning. Dit bureau wordt vaker ingehuurd door de gemeente voor het toetsen van constructieberekeningen bij bouwprojecten. Er is daarnaast geen extra advies ingehuurd vanwege mogelijke te verwachten risico's bij dit project. Binnen het gemeentebestuur of de ambtelijke organisatie heerste de overtuiging dat de gemeente voldoende was toegerust om een dergelijke vergunning te verstrekken en hier toezicht op te houden en vertrouwde verder op de expertise van het waterschap.

Bestuurlijke en ambtelijke overleggen

De bestuurlijke overleggen tussen de gemeente en het waterschap werden als prettig ervaren. Er was sprake van een goed relatie en in gezamenlijkheid met het waterschap werd invulling gegeven aan dit project. Vanwege het feit dat dit project in de voorbereidingsfase werd gezien als een voornamelijk technische onderneming met daarnaast vooral elementen als goede communicatie, overlastbeperking voor bewoners en adequate schadeafhandeling stond het in deze fase niet hoog op de agenda van het college. Dit houdt in dat er naast de reguliere beslismomenten, zoals bij het besluit over de vergunningverlening, vooral regelmatige mondelinge terugkoppelingen over het project plaatsvonden. Deze mondelinge terugkoppeling vindt plaats bij verschillende grote projecten. De dijkversterking heeft geen extra aandacht gekregen. Op ambtelijk niveau waren ook gesprekken tussen de gemeente en het waterschap. Ook hier was in deze fase sprake van een goede samenwerking en een open relatie.

Aannemerselectie

Het waterschap had bij deze dijkversterking naast veiligheid, ook overlastbeperking, beperking van de noodzaak tot amoveren van woningen en beperking van schade aan de omgeving als uitgangspunten. Men verwachtte daarbij veel van innovatieve versterkingstechnieken. Innovatie had een belangrijke plek in de aanbestedingsprocedure. Potentiële partijen kregen veel punten voor innovatie. Uit onze evaluatie

blijkt dat de gemeente de uitkomsten van deze innovatieve werkwijzen niet kon overzien en ook niet kritisch kon beoordelen. De gemeente was daarbij afhankelijk van de informatie van het waterschap. Het waterschap was in de lead bij de aannemeselectie waarbij de gemeente actief werd geïnformeerd. Binnen de gemeente was hier toentertijd geen onzeker gevoel over. Er was vertrouwen dat het waterschap goed wist hoe invulling te geven aan dit project en in de keuze van de innovatieve technieken daarbij.

Samenwerkingsovereenkomst

Er hebben bestuurlijke onderhandelingen plaatsgevonden en er zijn ambtelijke overleggen geweest waarin afspraken zijn gemaakt over de uitvoering van de werkzaamheden van de dijkversterking.³ Deze afspraken zijn in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegd. Het doel van deze overeenkomst was om te voorkomen dat de gemeentelijke organisatie teveel zou worden belast door de begeleiding van de dijkversterking.⁴ Vanwege de financiële consequenties van de afspraken was akkoord van de raad nodig. Met het raadsbesluit “rondje om de kerk” heeft de raad ingestemd met de financiële gevolgen van de overeenkomst.⁵ Hier ging het om een bedrag van 250.000 euro voor het omleggen van een verkeersroute. Uit de documentanalyse en gevoerde gesprekken blijkt dat er niet veelvuldig is teruggevallen op de afspraken die zijn vastgelegd in deze overeenkomst. Uit de interviews en de spiegelbijeenkomst komt een beeld naar voren dat achteraf gezien de wijze van omgaan met risico's en mogelijke gevolgen voor inwoners te weinig stevig verankerd waren in deze overeenkomst.

Betrokkenheid raad en inwoners

Uit de analyse blijkt dat de raad reactief was. Als de dijkversterking aan de orde kwam, was het omdat inwoners raadsleden hadden benaderd met een vraag, zorg of probleem. De gesprekken met inwoners voorafgaand aan het project verliepen goed. Inwoners waren meewerkend. De portefeuillehouder ging langs bij inwoners om te spreken over eventuele zorgen die er leefde.

Aanbevelingen

Overweeg alvorens een omgevingsvergunning voor een dijkversterking te verlenen een second opinion te laten uitvoeren

Bij een dijkversterking verleent de gemeente de omgevingsvergunning. Als de gemeente een omgevingsvergunning verleent, draagt zij hier ook verantwoordelijkheid voor. Hoewel met de grote hoeveelheid dijktracé en de klimaatverandering dijkversterkingen vaker voorkomen in Molenlanden, is het geen routine klus. Omdat dijkversterkingen geen routine klus vormen, is het niet vanzelfsprekend dat de gemeente voldoende expertise in huis heeft. Daarom is het belangrijk dat de gemeente alert is en

---

³ Toelichting B&W - zaaknummer 34821, gemeente Molenwaard

⁴ Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst in het kader van de dijkversterking tussen Kinderdijk en het Schoonhovenseveer (KIS) tussen gemeente Molenwaard en Waterschap Rivierenland

⁵ Toelichting B&W - zaaknummer 34821, gemeente Molenwaard

ervoor zorgt dat er voldoende kennis en kunde wordt ingeschakeld. Daarbij is voornamelijk uitgaan van de informatievoorziening van het waterschap niet voldoende om risico's en onzekerheden in te schatten en de verantwoordelijkheid van de gemeente adequaat in te vullen. Het zo mogelijk laten uitvoeren van een second opinion, bijvoorbeeld door een terzake deskundig bureau, op de omgevingsvergunning kan zorgen voor een extra kritische blik tijdens de vergunningverlening en helpen om de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente adequaat in te vullen.

Zet in de voorbereidingsfase een werkgroep op

Binnen de ambtelijke organisatie werken mensen die met de dijkversterking te maken hebben op verschillende afdelingen. Denk hier aan communicatie, toezichhouders, vergunningverleners en juristen. Door in de voorbereiding op een dijkversterking een werkgroep met ambtenaren met verschillende expertises in te richten, wordt samenwerking binnen de organisatie geborgd. Ook kan makkelijker worden bepaald of expertise mist en (tijdelijk) extern moet worden ingehuurd. Het instellen van een werkgroep brengt een bepaalde mate van stevigheid in het contact met het waterschap. De gemeente kan zich presenteren als een volwaardige sparringpartner. Verder kan de werkgroep vastleggen wat voor de gemeente de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten zijn en deze bewaken. Alleen door hier vooraf over na te denken kan hier later op worden teruggevallen.

Een impactanalyse bij grote projecten zorgt voor een betere risico inschatting

Grote projecten zoals een dijkversterking vragen om een impactanalyse. Het bepalen van de (mogelijke) gevolgen en risico's van een project zorgen ervoor dat aan de voorkant beter kan worden ingeschat hoeveel expertise en capaciteit een project vraagt. Als blijkt dat een project grote impact heeft, kan de gemeente bepalen wat de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente zijn en hoe hieraan invulling kan worden gegeven.

Uitvoering (2013/2018)

Toezicht op de naleving

Het waterschap is tijdens een dijkversterking in eerste instantie verantwoordelijk voor toezicht op het werk van de aannemer waarbij de aannemer zelf verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het werk. Echter, als de gemeente een omgevingsvergunning verleent, is zij verantwoordelijk voor het toezicht op de omgevingsvergunning. De gemeente was tijdens de uitvoering niet dicht betrokken bij het werk van de aannemer. De gemeente heeft weinig prioriteit gegeven aan het toezicht houden op de naleving van de omgevingsvergunning. Er was geen of marginaal toezicht vanuit de gemeente op de werkplaats aanwezig. Tijdens deze evaluatie is tegelijkertijd de vraag gesteld of de gemeente wel voldoende know-how in huis had om dit te doen.

Tussentijdse aanpassing vergunning

De omgevingsvergunning is tussentijds aangepast. Extern bureau Den Boer CCI heeft toen opnieuw een toets gedaan op de technische aspecten.

Samenwerking met het waterschap

Er was regelmatig contact tussen het waterschap en de gemeente. Deze gesprekken verliepen goed. Het gevoel heerste dat alles op tafel gelegd kon worden. Er was sprake van vertrouwen. Het waterschap was, net zoals in de voorbereidingsfase, in de lead. De gemeente vertrouwde daarbij op de informatie vanuit het waterschap.

Start schadeafhandeling

De schadeafhandeling werd zoals afgesproken georganiseerd door het waterschap. De gemeente was niet betrokken bij de discussies tussen de inwoners en het waterschap. De gemeente heeft hier tijdens de uitvoering ook geen betrokkenheid in gehad.

Betrokkenheid raad en inwoners

Tijdens de uitvoering van het project was de rol van de raad beperkt. Uit de evaluatie blijkt dat er in deze fase geen grote zorgen door de raad zijn geuit. Inwoners werden actief betrokken als het ging om het amoveren van huizen of afhandelen van schade.

Aanbevelingen

Zorg voor een blijvende integrale werkgroep tijdens de uitvoering

Uit de analyse blijkt dat de gemeente een weinig kritische houding heeft aangenomen richting het waterschap en de aannemer. Er is veel geleund op de expertise en informatievoorziening vanuit het

waterschap waardoor de risico's en gevolgen van het project weinig aandacht hebben gekregen. Een aanbeveling is om de werkgroep die tijdens de voorbereidingsfase zou kunnen worden ingesteld, tijdens de uitvoering door te laten functioneren als een integrale werkgroep binnen de gemeente waarin verschillende disciplines elkaar blijven versterken en kritisch blijven op het werk van de aannemer en het waterschap. De gemeente kan zich tijdens het project opstellen als kritische vriend van het waterschap.

Organiseer toezicht op de werkplaats

Uit de analyse blijkt dat er geen of marginaal toezicht vanuit de gemeente aanwezig was op de werkplaats. Als de gemeente een omgevingsvergunning verleend, dient zij ook toezicht te houden. De expertise of capaciteit die nodig is voor het toezichthouden op de naleving van de vergunningvoorschriften is wellicht niet beschikbaar binnen de gemeente. Er kan dan ook gekeken worden naar de optie om dit in te huren.

Zorg voor handhaafbare afspraken en kaders in de omgevingsvergunning

Het toezicht houden op de naleving is een belangrijk aandachtspunt. Hierbij gaat het om toezicht op de afspraken en kaders die zijn vastgelegd in de omgevingsvergunning. Bij het opstellen en verlenen van de omgevingsvergunning is het dan uiteraard van groot belang dat nagedacht wordt over welke (handhaafbare) afspraken en kaders er in de omgevingsvergunning worden vastgelegd en hoe hier tijdens de uitvoeringsfase toezicht op kan worden gehouden. Dit is een aanbeveling die in het verlengde ligt van de aanbevelingen om een second opinion te laten uitvoeren en een werkgroep in te stellen. De second opinion en werkgroep kunnen namelijk ook scherper kijken naar de (handhaafbare) voorwaarden die worden vastgelegd in de omgevingsvergunning.

Van Baars rapport (2021)

Publicatie Van Baars rapport

Het Van Baars werd in 2021 gepubliceerd en is geschreven naar aanleiding van een aantal schadedossiers.⁶ Het rapport stelde dat de Lekdijk niet veilig was. Dit rapport kwam als een schok voor zowel het gemeentebestuur, ambtelijke organisatie als het waterschap. Het rapport raakte de kern van de primaire taak en verantwoordelijkheid van het waterschap. Er was een grote urgentie voor nader onderzoek om te bepalen wat er precies speelde en hoe de conclusies uit dit rapport moesten worden gewaardeerd. Uit de evaluatie komt een beeld naar voren dat niemand bij gemeente of waterschap dit had zien aankomen.

Opschaling waterschap en gemeente

Het waterschap en de gemeente zijn na het uitkomen van het rapport direct in actie gekomen. Het waterschap heeft Deltares gevraagd onderzoek (contra-expertise) te doen naar de veiligheid van de dijk. Binnen de gemeente is na het uitkomen van het rapport een ambtelijke werkgroep opgericht die de portefeuillehouder ondersteunde en contact onderhield met het waterschap. Daarmee is het onderwerp prominent op de agenda van het college terechtgekomen. De gemeente probeerde verantwoordelijkheid te pakken en het gesprek aan te gaan met het waterschap. Af en toe ontstond wrijving tussen de gemeente en het waterschap als de gemeente bijvoorbeeld vond dat zij geen bevredigend antwoord kreeg op vragen omtrent de manier van werken in de uitvoering. De wrijving lijkt echter niet vaak te zijn voorgekomen.

Fase 1 Deltares: De Lekdijk is veilig

Het onderzoek van Deltares bestond uit twee delen. Deltares heeft fase 1 op verzoek van het waterschap en vanuit de gevoelde urgentie in een korte periode uitgevoerd. Het eerste deel onderzocht de acute waterveiligheid, en concludeerde: De Lekdijk is veilig!⁷ De conclusie van de contra-expertise van Deltares was dat er geen acuut veiligheidsprobleem was.

Betrokkenheid raad en inwoners

Nadat het Van Baars rapport naar buiten kwam, zijn er door de raad vragen gesteld naar aanleiding van de conclusies van het rapport. Het rapport zorgde voor onrust in de samenleving. De vraag speelde of de dijk wel veilig was. Na de publicatie van het Van Baars rapport heeft het waterschap, in afstemming met de gemeente, de inwoners via brief⁸ en media geïnformeerd over de stappen die werden ondernomen

---

⁶ Het rapport "De lekdijk is lek gestoken" (2021) van Van Baars

⁷ Rapport "Analyse waterveiligheid Kinderdijk-Schoonhovenseveer (KiS)" Fase 1 door Deltares

⁸ Brief d.d. 12 mei 2021 van Waterschap Rivierenland aan inwoners over het rapport van prof. dr. ir. Van Baars over de dijkversterking langs de Lekdijk.

naar aanleiding van het rapport. Verder heeft het waterschap een websitepagina ingericht om daarop updates te publiceren.⁹ Met het waterschap is afstemming gezocht over hoe inwoners konden worden geïnformeerd. De gemeente verwees op de eigen website voornamelijk naar de informatievoorziening gefaciliteerd vanuit het waterschap. Vanuit de gemeente werd er geen aparte structurele informatievoorziening naar inwoners toe opgezet. Verder zorgde stoeve schadeafhandeling voor wrijving tussen het waterschap, betrokken inwoners en de gemeente.

Aanbevelingen

Stel bij de gemeente een meldpunt in waar inwoners terecht kunnen met vragen en opmerkingen over de dijkversterking en schadegevallen

Na de publicatie van het Van Baars rapport is de gemeente opgeschaald. Zo is er een ambtelijke werkgroep opgezet die de wethouder ondersteunde. De gemeente is zelf niet verantwoordelijk voor de schadeafhandeling maar heeft wel een zorgplicht richting inwoners. De gemeente wilde niet tussen het waterschap en de inwoners in komen te staan. Dit is te begrijpen als men denkt aan de verschillende verantwoordelijkheden van de gemeente en het waterschap maar roept ook de vraag op of de gemeente op die manier voldoende invulling geeft aan de zorgplicht en de daaruit volgende verantwoordelijkheid. Het instellen van een meldpunt waar inwoners terecht kunnen met vragen en opmerkingen over de dijkversterking en schadegevallen kan bijdragen aan de invulling van de zorgplicht en het gevoel van inwoners dat de gemeente achter hen staat. Hierbij moet wel aan verwachtingsmanagement worden gedaan. De gemeente en waterschap hebben immers verschillende verantwoordelijkheden voor het zorgdragen voor de oplossingen.

Zorg voor een structurele, met het waterschap afgestemde, informatievoorziening vanuit de gemeente naar inwoners toe

Door het Van Baars rapport ontstond veel onrust in de samenleving. In een situatie waarin een rapport stelt dat een dijk niet veilig is, is het van belang dat de gemeente zoveel mogelijk doet om duidelijke informatie aan inwoners te verstrekken over wat de ontwikkelingen zijn. Hierbij gaat het om ontwikkelingen rondom de lopende onderzoeken maar ook om bijvoorbeeld de afhandeling van schadegevallen. De gemeente leunde te veel op de informatievoorziening die vanuit het waterschap met inwoners werd gedeeld. Deze informatievoorziening dient ook vanuit de gemeente zelf te komen zodat de gemeente zelfstandig benaderbaar is voor inwoners. Aangezien de gemeente als bevoegd gezag de omgevingsvergunning geeft afgegeven en de gemeente een zorg- en informatieplicht heeft naar de inwoners, is het niet voldoende alleen naar de informatie van het waterschap te verwijzen. Uiteraard dient wel zorggedragen te worden voor een goed afgestemde informatielijn.

---

⁹ Op de website van het waterschap is een pagina ingericht waarop updates worden vermeld: [Rapport KIS | Waterschap Rivierenland](#)

Organiseer structureel overleg met het waterschap

In de periode na Van Baars zijn zowel het waterschap als de gemeente opgeschaald. Er hebben toen ook veelvuldig overleggen plaatsgevonden tussen de gemeente en het waterschap. Daarna zijn deze overleggen afgeschaald terwijl de onderzoeken nog lopen. Om het contact tussen de gemeente en het waterschap regelmatig plaats te laten vinden, wordt aanbevolen reguliere overleggen in te plannen. Ook al is het Van Baars rapport een aantal jaren terug gepubliceerd, tijdens de lopende onderzoeken is het van belang dat de gemeente op de hoogte gehouden wordt van de nieuwste ontwikkelingen en conclusies.

Onderzoeken (2022)

Aanbevelingen Deltares – Fase 2

In 2022 zijn verschillende onderzoeken met als onderwerp de dijkversterking gepubliceerd. In deze memo worden niet alle onderzoeken besproken. De onderzoeken die hier worden uitgelicht kwamen uit de analyse als de meest relevante voor deze evaluatie. Deltares is na fase 1 van het onderzoek gestart met het tweede deel van het onderzoek dat ingaat op de vragen over de toegepaste technieken en uitvoeringswijze.¹⁰

Onderzoek door Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW)

De resultaten uit het eerste Deltares rapport zijn voorgelegd aan het Expertise Netwerk Waterveiligheid (ENW) die aangaf dat het niet uitgesloten is dat de vernatting bij de boorpalen en de vernatting op het achterland wordt veroorzaakt door lekkages langs de boorpalen.¹¹ In andere woorden, Deltares werkt met een aantal veronderstellingen, zoals dat de boorpalen goed zijn, waarbij de vraag is of dat wel verondersteld kan worden. ENW adviseerde hierover vervolgonderzoek te doen.

Aanbevelingen Van der Vlist

De commissie Van der Vlist heeft aanbevelingen geformuleerd over de schadeafhandeling.¹² Het waterschap moet regie nemen op schadeafhandeling. Het waterschap is aan de slag gegaan met de aanbevelingen. Er wordt momenteel bij het waterschap gewerkt met meerdere casemanagers. Dit zijn medewerkers van het waterschap die het proces van schadeafwikkeling met de bewoner vormgeven. Als inwoners het niet eens zijn met de afhandeling van hun schadedossiers hebben zij de mogelijkheid een contra-expert te betrekken. De rol van de gemeente bij de schadeafhandelingen is beperkt geweest zowel tijdens de uitvoering (2013/2018) als nu. De gemeente pakt hierin geen actieve rol. De gemeente is vooral signalerend. Als inwoners zich bij de gemeente melden, komt de gemeente bij het waterschap om te vragen hoe het met de melding van die betreffende inwoner staat en hoe het contact met de bewoner verloopt.

Lessen uit de lekdijk

Het waterschap heeft een rapport "Lessen uit de Lekdijk" geschreven.¹³ Hierin zijn verschillende lessen opgenomen. Naar aanleiding van dit rapport is de schadeafhandeling bij het waterschap anders

---

¹⁰ Rapport "Analyse waterveiligheid Kinderdijk-Schoonhovenseveer (KIS)" Fase 2 door Deltares

¹¹ ENW-advies. Lekkage Kinderdijk-Schoonhovenseveer, vastgesteld op 12-02-2022

¹² Advies Commissie Schadeafhandeling Lekkage, van der Vlist, 24-01-2024

¹³ "Lessen uit de Lekkage". Plan van aanpak fase 3 KIS

ingericht. De rol van de gemeente bij de vervolgonderzoeken is beperkt. Deze onderzoeken worden gedaan door het waterschap of in opdracht van het waterschap.

Betrokkenheid raad en inwoners

Na het Van Baars rapport is de aandacht van de raad en samenleving gebleven op de ontwikkelingen rondom de dijk. Er lopen momenteel nog steeds een aantal schadedossiers.

Aanbevelingen

Pak als gemeente een stevigere rol in de schadeafhandeling

De gemeente heeft een afwachtende houding gehad bij de schadeafhandelingen terwijl de gemeente wel signalen van inwoners ontving. Bestuurlijk zou de gemeente meer de druk op de schadeafhandelingen kunnen houden. De signalen kunnen steviger worden overgebracht naar het waterschap waarbij kan worden benadrukt dat de gemeente een zorgplicht heeft naar haar inwoners toe en voor deze inwoners wil gaan staan. Deze aanbeveling ligt in het verlengde van de aanbeveling over het meldpunt voor schadegevallen. Als de gemeente een meldpunt heeft, kan zij de signalen aankarten bij het waterschap.

Zorg voor een met het waterschap afgestemde informatievoorziening/communicatie over de voortgang van nadere onderzoeken

Na het Van Baars rapport zijn er diverse vervolgonderzoeken geïnitieerd door het waterschap. De conclusies en veronderstellingen van eerdere onderzoeken worden daarin getoetst en beoordeeld. Voor inwoners en raadsleden is het ingewikkeld om de conclusies van deze onderzoeken te wegen. Zorg daarom dat er helder gecommuniceerd wordt over wat de conclusies van de verschillende onderzoeken betekenen en waar nog nader onderzoek naar gedaan wordt. Een informatiepunt waar heldere antwoorden op de meest gestelde vragen worden gegeven kan worden opgezet. Wees daarbij ook duidelijk over onzekerheden die nog resteren en welke vervolgstappen door wie worden gezet. Vanwege de leidende rol die het waterschap heeft bij de vervolgonderzoeken ligt het voor de hand de informatievoorziening met het waterschap af te stemmen. Er kan aangesloten worden bij de verstrekte informatie door het waterschap over onderzoeken. Hierbij is het wel van belang dat de gemeente een bepaalde mate van verantwoordelijkheid voelt over de inhoud van de communicatie vanuit het waterschap. Als de versterkte informatie onvoldoende duidelijk is, dient de gemeente kritisch te zijn. Deze aanbeveling ligt in het verlengde van de aanbeveling over een structurele informatievoorziening vanuit de gemeente naar inwoners toe. Hiervoor kan informatie van het waterschap worden gebruikt, maar alleen een verwijzing op de gemeentewebsite naar de websitepagina van het waterschap is onvoldoende. Vanuit de gemeente moet helder en duidelijk worden gecommuniceerd over de vervolgonderzoeken. Inwoners kunnen bij de gemeente aankloppen voor vragen en een duidelijk antwoord vanuit de gemeente kan bijdragen aan het gevoel dat de gemeente voor haar inwoners staat.

Vervolg

Vervolg onderzoek

Er is sprake van vernatting en onzekerheid over de kwaliteit van de boorpalen. Daarom loopt nu nog aanvullend onderzoek dat een sluitend oordeel moet gaan geven over de waterveiligheid van de dijk.

Omgevingsvergunningen

De gemeente heeft, na het Van Baars rapport, geen bouwstop rondom de dijk opgelegd. Als inwoners nu een vergunning aanvragen voor het gebied rondom de dijk worden er gesprekken met hen gevoerd over de huidige ontwikkelingen zodat zij weten wat er speelt. Er zijn gesprekken gevoerd tussen de gemeente en het waterschap over het (niet) verstrekken van omgevingsvergunningen terwijl het onderzoek nog loopt maar de vergunningverlening is niet tijdelijk opgeschort. Er is wel gekeken naar individuele bouwgevallen waar sprake was van potentieel risico. In dat geval zijn voor zover mogelijk voorwaarden opgelegd en is de bouwinspecteur ter plaatse geweest.

Aanbevelingen

Zorg er als gemeente voor dat de handelingsperspectieven voor een (tijdelijke) bouwstop worden onderzocht

Als gemeente is het belangrijk na te denken over wat potentiële handelingsperspectieven zijn als een dergelijke situatie met een rapport zoals die van Van Baars zich nog een keer voordoet. Als er sterke signalen zijn dat een dijk mogelijk niet veilig is, zou je als gemeente vanuit het voorzorgsprincipe de wens kunnen hebben tijdelijk geen vergunningen voor het gebied rondom de dijk te verlenen. Dit kan echter niet zomaar en er moet dan ook worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een (tijdelijke) bouwstop in een dergelijke situatie van onzekerheid op te leggen. Een aanbeveling is dan ook te onderzoeken welke mogelijkheden de wet biedt om vergunningverlening tijdelijk op te schorten zolang er geen sluitend oordeel is over de veiligheid van een dijk.

Bijlage

Hieronder is een overzicht opgenomen van de voor dit onderzoek geïnterviewde personen:

1. Kees Boender (oud-wethouder gemeente Molenwaard)
2. Teunis Jacob Slob (oud-wethouder gemeente Molenlanden)
3. Martijn van der Zwaal (voormalig ambtenaar bij de gemeente Molenwaard en Molenlanden)
4. Bas Renes (voormalig ambtenaar bij de gemeente Molenwaard en Molenlanden)
5. Martijn van den Elzen (werkzaam bij Waterschap Rivierenland)
6. Pieter Sollie (werkzaam bij Waterschap Rivierenland)
7. Jan Spieksma (werkzaam bij Waterschap Rivierenland)